

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conversio Peccatoris, Seu Modus quo Peccator communiter resurgit ad justitiam.

Lefelon, Antoine

Bruxellis, 1675

Caput XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9433

CAPUT XX.

*An rectè faciant qui peccatoribus misericorditer,
ut ajunt, condescendentes pro peccatis mor-
talibus levissimas imponunt pæ-
nitentias ?*

Superest nunc tertia Sacramenti
Pænitiæ pars, quæ satisfactio
dicitur, quia quibusdam pæniten-
tiæ operibus, quæ juxta S. Thomam, *Opusc. 4.*
præcipuè sunt jejunium, oratio & eleë-*p. 2.*
mosina, ex Sacerdotis præscripto offen-
sas Deo factas pro suo modulo pænitens
nititur compensare: nam quamvis &
sponte quædam pænæ suscipi possint, *Conc. Trid.*
Deoque pro commissis culpis offerri, imo *sess. 14. c. 9.*
& temporalibus flagellis à Deo inflictis,
& à nobis patienter toleratis apud Deum
Patrem per JESUM CHRISTUM satisfacere
valeamus: tamen, ut notat Romanus *P. 2. de Sa-*
Catechismus, *illa tantum Sacramenti pars cram pænis.*
cessenda est, quæ ex præcepto Sacerdotis Deo pro *num. 88.*
peccatis dependitur. Hoc adjuncto, ut statutum
cum animo & deliberatum habeamus, peccata in
posterum omni studio vitare. Atque hoc mo-
do exponendum illud Gregorii; dum mens *Lib. 3. c. 5.*
flendo compungitur, necesse est ut etiam caro, *in l. 1. Reg.*

Q

que

CA-

que delectationibus subjacuit, affligatur: que tamen afflictio pœnitentiæ ad delenda peccatum demum idonea est, cum Sacerdotis fuerit iudicio imperata, cum ab eo confitentium actibus discussis, pro modo criminis onus eis discernatur afflictionis.

§. I.

Non modica satisfactio pro mortalibus peccatis requisita.

*L. de natura
boni c. 31.*

T Ametsi verò (ut cum Augustino dicam) cuique culpæ qualis & quanta debeatur pœna, divini iudicii est non humani: Ac per hoc arduum est, cuique crimini debitum discernere onus afflictionis; tamen non modicum illud esse quod pœnitentibus post Baptismum lapsis subeundum incumbit, vel ex eo constat, quòd Pœnitentiæ Sacramentum laboriosum Baptismum SS. Patres vocitârunt; quia nempè ad amissam per peccatum Baptismi novitatem & integritatem, per Sacramentum Pœnitentiæ, ut loquitur Tridentina Synodus, sine magnis nostris fletibus & laboribus, divinâ id exigente justitiâ, pervenire nequaquam possumus. Hinc illud S. Cypriani; Dominum à lapsis longâ & continuâ satisfactione esse placandum, propter quod alibi eos hortatur:

*sess. 14. c.
2.*

Epist. 40.

tur:

tur: Quàm magna deliquimus, tam granditer Lib. de lap-
 defleamus: ALTO vulnere diligens & longa sis.
 medicina non desit: penitentia crimine minor
 non sit. Putasne tu Dominum citò posse placari,
 quem verbis perfidus abnuisti, cui patrimonium
 preponere maluisti, cujus templum sacrilegâ con-
 tagione violasti? Putasne facile eum misereri
 tui, quem tuum non esse dixisti? Orare oportet
 impensius & rogare, diem luctu transigere, vi-
 giliis noctes ac fletibus ducere, tempus omne la-
 chrymosis lamentationibus occupare &c.

Hinc est illa Magni Basilii reprehensio: In Ps. 114.
 'Nos quum vel unâ oraverimus die, vel horâ
 unâ brevem aliquam super peccatis nostris tristi-
 tiam passi, securitatem nobis promittimus: perin-
 de ac quidpiam confecissemus, quod ex æquo re-
 sponderet diluendæ nostræ omni malitiæ: Aliud Hom. in il-
 quippe hic exigi ostendit, cum alibi di- lud. attende
 cit: Attende tibi ipsi, ut pro delicti proportione tibi.
 hinc quoque mutueris ex admota valetudinis in-
 staurandæ subsidium. Magnum est & grave pec-
 catum? multâ opus habes confessione, lacrymis
 amarulentis, peracri contentione vigiliarum, in-
 devulso & incontinenti jejunio: levis est? nec tole-
 randa offensio: Huic quoque exæquetur pœniten-
 tia; sed minor: nam uti post ipsum S. In cap. 2.
 Hieronymus: Qui levi peccatorum sorde ma- Hier.
 culatus est, levioribus purgatur monitis: porro
 peccata gravia quæ ad mortem trahunt, nec nitro

ur: que
 peccata
 uerit ju-
 actibus
 discerni-

peccatis

ino di-
 anta de-
 ni: Ac
 ni debi-
 tamen
 eniten-
 undum
 Pæni-
 Baptis-
 nempe
 novita-
 eniten-
 us, sine
 id exi-
 sumus.
 m à la-
 ne esse
 horta-
 tur:

Serm. 34.
de diversis
cap. 12.

nec herba Borith dilui possunt: sed gravioribus tormentis indigent. Quibus conformiter S. Augustinus, Omnia ergo præterita conversis dimittuntur: cætera autem hujus vitæ sunt quædam gravia & mortifera, quæ nisi per vehemētissimam molestiam humiliationis cordis & contritionis spiritus & tribulationis pœnitentiæ non relaxantur: hæc dimittuntur per claves Ecclesiæ.

L. 7. de ado.
in spiritu
Vide lib. 8.
paulò post
initium sive
Iulianus

Homerus 1.
2. de vita
judicium juxta
Scripturas.
Hanc veræ pœni-
tentia vim simul &
modum declarans
7.

Hom. 52.
in Matth.

Ille enim omnium judex, ait post hos S. Cyrillus Alexand. gravissima crimina morte multat; admittit tamen eos, qui peccarint, pretia offerentes, quæ peccata solvant, lacrymas nimirum pœnitentiæ, laboremquæ conversionis & eleëmofynæ modos: superat enim misericordia 2. de vita judicium juxta Scripturas. Hanc veræ pœnitentiæ vim simul & modum declarans S. Prosper: Quod si ipsi, inquit, judices fiant & veluti suæ iniquitatis ultores hîc in se voluntariam pœnam severissimæ animadversionis exerceant, temporalibus pœnis mutabunt æterna supplicia: Meritò proinde S. Chrysoftomus cum sibi interrogantem opposuisset: Si casu lapsus fuero, quid faciendum censes esse? respondet: Deterge maculas tuas diligenter. Quo pacto? largas effunde lacrymas, ingemisce, misericorditer pauperibus de tuis afferas. Si injuriatus cuipiam es, satisfacias abundè, reconcilia te illi.

Con-

Confirmant hæc veteres Ecclesiæ Canones, quibus plerumque etiam longi temporis, uni è gravioribus delictis pœna erat decreta; quamvis autem antiquus eorum rigor hodie exoleverit, nec servari necesse est; non exolevit tamen pœnitentia peccatoribus post Baptismum relapsis ac jam resurgentibus divinâ justitiâ imposita. Hanc non modicam esse, generatim declarant jam supra memorata Patrum testimonia; sed speciatim magis ex Ecclesiæ Canonibus colligitur. Non enim decreti erant ut dumtaxat Ecclesiæ, sed præcipuè ut Deo sufficeret. Hoc enim ad reprimendam nimiam quorundam in pœnitentes indulgentiam urgebat B. Cyprianus: *Hæc qui subtrahit fratribus nostris, decipit miseros, ut qui possunt, agentes pœnitentiam veram, Deo Patri misericordie precibus & operibus suis satisfacere, seducantur ut magis pereant.*

Epist. 10. Canones non merè pro satisfactione ipsi Ecclesiæ exhibendâ propositi.

Cum itaque Sacerdotum sit, ut supra monebat Gregorius, discussis confitentium actibus, pro modo criminis eis onus discernere afflictionis: *Debent*, ut ipsis dicit Tridentinum Concilium, quantum

sess. 14. ap. 8.

spiritus & prudentia suggererit pro qualitate criminum & pœnitentium facultate salutare & convenientes satisfactiones injungere, ne si fortè

vioribus
niter S.
conversis
ent que-
ehemen-
& con-
tia non
Eccle-

hos S.
na mor-
ccârint,
acrymas
sionis &
ericordia
pœni-
clarans
ces fiant
volunta-
is exer-
na sup-
tomus
et: Si
es esse?
igenter.
remisce,
Si in-
reconci-
Con-

peccatis commiveant & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Ex quo non ritè munere suo fungi probat Manuductio, qui gravium peccatorum reis non nisi E. G. quinque *Pater & Ave* ad satisfaciendum imponunt. Si enim id non fit levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungere, nescio si aliquos Tridentini Patres reprehendant. Attamen hîc iterum sese opponit Appendix, aut sese oppondere fingit . . . . *Contra*, inquit num 277. *hoc passim & promiscuè fieri improbamus: sed cum aliquibus sic agere expedit: oportet aliquando misericorditer condescendere fragilitati hominum, qui majores pœnitentias non implerent, potius eligendo ipsos mittere ad purgatorium, quàm ad infernum.*

§. II.

AEgris & moribundis non imponenda magna pœnitentia.

AN, quando, aut quomodo pœnitentium infirmitati debeat vel possit condescendi, non inquit Manuductio, dumtaxat generalem profert doctrinam, quæ in assertis terminis procul dubio

bio vera est, sicut vera est illa Tridentini: quam proindè immeritò Appendix dicendo, *contra*, videri vult reprehendere; non enim illi contrarium est quod subjungit: sed cum aliquibus sic agere expedit: fieri id potest uti E. G. nonnunquam cum ægris aut moribundis, quibus ut mandat S. Pontifex Leo, *nec satisfactio interdicenda* *Epist. 91.* est, *nec reconciliatio deneganda*, quanquam & ipsis plerumque adhuc alia imponi potest, nempe ægritudinis & cruciatuura molestiarumquè inde provenientium sustinentia, imo & ipsa mortis, si contingat, perperessio.

§. III.

Quos post gravia crimina sola voluntatis pertinacia vel ignavia impedit à satisfactione, non ita sunt tractandi ut ægri vel moribundi.

AN verò cum iis id expediat, qui sani sunt & quos gravium peccatorum reos à pleniori satisfactione non impedit, nisi propria voluntas aut mentis ignavia, non facilè dixerim. Vult enim Deus sibi satisfieri, vult peccatores post Baptismum lapsos non modicos poenitentiae labores subire: *Convertimini, Ioël cap. 2.* inquit, *ad me in toto corde vestro, in jejuniis &*

in fletu & in planctu; Propter quod verā pœnitentia sic donandis peccatis Dei implorat misericordiam, ut tamen dignis operibus, ejus non detrectet satisfacere justitiæ.

S. Greg. in Ps. 4. pœn. Scio, inquit, quem invocem, justum invoco, qui & peccata odio habet & ista impunita non dimittit: sicut ejus misericordiam expeto, ita etiam justitiam ipsius attendo. Non sic postulo misericordiam accipere, ut velim ab eo justitiam auferre. Nolo ut peccatum meum remaneat impunitum; sic misericordia est, ut peccanti ignoscat, sic justitia est, ut peccatum impunitum non transeat. Non hæc ejus vox est, qui peccatorum suorum non nisi cogitat impunitatem, ac sibi multipliciter reo aliud non patitur quàm quinque Pater & Ave imponi. Hujusmodi verè pœnitere non facile affirmavero. Certè S. Cyrillus Alexandrinus inter eos qui per Dei gratiam liberi facti sunt, numerandos negat istos, qui cum assiduè peccent, non tamen peccati maculas abluunt, neque, ut ita dicam, pretio dato crimina possunt depellere, quod mentis infirmitate sudores pœnitentiæ perferre & Deum ejusmodi laboribus placare nolint.

L. 8. de odo.

§. IV.

Est tamen etiam aliquo modo penitentium quorundam infirmitati condescendendum; quoad penitencias satisfactorias tamen magis, quàm quoad preservativas.

Inficiari tamen nolim, expedire sæpiùs pænitentis infirmitati nonnihil condescendere: *Habeat*, ait de Confessario *Serm. 3. de S. Andrea* D. Bernardus, *in voluntate compati & liberare eum, & nitatur aliquid detrahere severitati; imitans dulcedinem Domini sui, de quo dicit Sanctus; Quoniam fecisti iudicium meum & intendisti causam meam.* Hinc quod jam superiùs commemoravi, cum Theodorum lapsum S. Chrysothomus ad resipiscentiam hortaretur, non tantum exigebat, quantum malis peractis deberetur, *Sed quantulumcumque*, inquit, *eum qui hoc loci consistit, retinere sufficit, nè in contrarium relabatur.* *Epist. ad Theod. laps.*

In pænitienciæ quippe actione duo consideranda sunt: *Modus scilicet satisfactionis*, ait D. Aëlredus, *& necessitas purgationis.* *Modus satisfactionis, ut secundum modum culpæ, rigor continentia extendatur: quatenus secundum Baptistæ vocem dignos pænitienciæ fructus faciamus.* *Verum non satisfactionis modus tantum* *Com. Spe Char. c. 40.*

Sess. 14.
cap. 8.

tantum servandus est, sed etiam purgationis necessitas perquirenda. Nec pro sola satisfactione à licitis continendum, sed etiam pro expellendis vel minuendis passionibus, quæ vitiosâ consuetudine incalescunt, laboriosis operibus insistendum. Ad utrumque vult Tridentinum Confessarios attendere: Habeant, inquit, præ oculis ut satisfactio quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem.

Quæ autem hoc posteriori modo, hoc est, dumtaxat ad præteritorum peccatorum vindictam, satisfactio imponitur, sæpius moderanda est, & poenitentium infirmitati attemperanda, potestque Chrysothomi exemplo non tanta, quanta malis peractis debetur, exigi: atque hoc modo recipi potest quod ait Appendix: eligendum potius ipsos mittere ad purgatorium quàm ad infernum. Non hinc tamen solvi eorum ad plenioris satisfactionem obligationem, sæpè exponere convenit, ut adhuc post aliis eam operibus implere satagant, & non nimium sibi ex hac remissione blandiantur, ac propterea ad eos, qui sibi multum & plus sæpè quàm oportet, hac in parte indulgent, accurrant. Dicitur ejusmodi potest
istud

istud Bernardi : *Nec tibi blandiaris si gravior peccanti levior pœnitentia vel à nesciente vel à dissimulante dictatur, cum purgatorius ignis perficere debeat quidquid hîc minus feceris, quia dignos fructus pœnitentiæ quarit Altissimus: licet autem non evaserit manus Omnipotentis, qui tibi non plenè consuluit, tibi tamen ratio in gratia præsidet, quæ te doceat, tantum à licitis abstinere, quantum te memineris illicita perperasse.*

Serm. 3. de S. Andrea.

Nota.

§. V.

In ipsis satisfactionibus aliquid sæpe miscetur ad præservationem, & pro hac parte illæ pœnitentiæ minus admittunt remissionem, quam si forent merè satisfactoriæ.

Quia vero in satisfactionis opere hoc præterea attenditur, ut sit ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum; hac in parte non facilè expedit debitum rigorem remittere. Sunt quidem nonnulli sic infirmi ut horreant grave aliquid aut diuturnum pro peccatis suis suscipere; sed inde quod parvi reputent mortalis offensæ gravitatem. Mundi enim judicio exiguum est, à sæculi homine semel aut secundò, dum nemini nocetur, commissum lethale delictum: &

sine

sine querela vivit, qui, nisi ex enormioribus sit crimen, sic rarò labitur. Dum ejusmodi est pœnitens, ac propterea exigua, nempè quinque *Pater & Ave*, sibi vult satisfactionis opera imponi, periculosè ei condescenditur: quantò enim minoris æstimat quæ fecit, tantò minùs ea deflet ac sæpè non quantum oportet, minoremque suscipit eorum cavendorum sollicitudinem. Eò rigidiori pœnitentiâ adduci expedit, ut cognoscat quid sit etiam rarò mortaliter delinquere, & quod olim ab Israëlitico populo exegit Deus:

Hierem. 3. Sciat iniquitatem suam, quia in Dominum Deum suum prævaricatus est. Hinc & hujusmodi ingerendum est illud Basili: Vult tui mi-

In Psal. 32. sereri judex, teque miserationibus suis complecti, modò post admissa humilem te factum & contritum, & malefacta plurimùm deplorantem inveniet: insuper quæ clam cæteris & in arcano designasti, prodideris & evulgaveris fratri citra pudorem ullum: si fratrem oraveris, ut laboranti tibi auxilietur ad procurandam medelam: si demum miserabilem prorsus te viderit, abundè tibi misericordiam suam impendet.

§. VI.

Pœnitentiæ præservativa certiùs servantur, dum præcepto imponuntur, quàm dum consilio tantùm suggeruntur.

NEcesse quoque persæpè est, vitiis quibus adhuc pœnitens infestatur, & faciliè est eum superari, salubre antidotum opponere, ut & lapsus recidivum sicut oportet caveatur, & à sua ipse infirmitate sanetur. Ejusmodi antidotum à Confessario impositum communiter & faciliùs suscipitur & pleniùs custoditur: plerique enim, etiam ii quos homines dicimus minimè scrupulosos, cum vitæ emendationem proponentes confessioni accedunt, lubenter excipiunt, quæ iis à prudenti Confessario dantur salutis monita: sed ea multorum est infirmitas, ut salubre consilium quod cum gaudio susceperunt, nisi quod sub satisfactionis onere est ipsis injunctum, boni propositi paulatim flaccescente fervore haud diu confervent. Sunt quibus gravis est & molesta ejusmodi oneris impositio; sed non propterea debitam disciplinam omittit, qui non ipsis placere appetit, sed animi eorum infirmitatem sanare; quibus dicit il-

lud

Ad Hebr. Iud Apostoli : *Omnis autem disciplina in prae-*
c. 12. v. 11 *senti quidem videtur non esse gaudii, sed meroris:*
postea autem fructum pacatissimum exercitatis
per eam reddet justitiæ.

§. VII.

Admodum suspecta est conversio quorundam ra-
tionabiles satisfactiones recusantium.

Qui vero animi mollitiæ & ignaviâ
 ejusmodi satisfactionem suscipere
 renuunt, nec aliam nisi quinque *Pater &*
Ave admittere parati; non facilè dixerim
 verè conversos: vera enim conversio, uti
 pluribus est monstratum, sic dolet de præ-
 teritis, ut debitam quoque sollicitudinem
 suscipiat ad cavenda futura, ac propterea
 ut rectè Chrysothomus; *Vulnerato* (non)
sufficit ad salutem tantummodo spicula de corpore
evellere, sed etiam remedia adhibere vulneribus.
 Propter quod indulgebat Theodoro lap-
 so, ut non tantam, quanta *malis peractis debe-*
retur, ageret pœnitentiam; minimè ta-
 men remittebat ut non faceret: *Quantu-*
lumcumquè eum, qui hoc loci consistit, retinere
sufficit, ne in contrarium relabatur. Salubrem
 agendæ pœnitentiæ modum exponit lo-
 co superiori idem Chrysothomus, quod
 hîc nolim omittere: *Quo, inquit, modo*
fructi-

Hom. 10.
in Matth.

Ibid.

fructificare (hoc est , dignos poenitentiae ^{Vide S. Ba-}
 fructus facere) poterimus ? si utique peccatis ^{filium in}
 adversa faciamus : V. G. aliena rapuisti ? incipe ^{Psal. 32.}
 donare jam propria. Longo est tempore fornicatus ?
 à legitimo quoque usu suspendere conjugii , ac
 perpetuam continentiam sæpius paucorum dierum
 castitate meditare. Injuriam vel opere cuiquam
 vel sermone fecisti ? refer benedictionis verba con-
 vitiis , & percutientes te , nunc officiis , nunc
 etiam beneficiis placare contende. Deliciis ante
 & temulentiam diffuebas ? jejunio & aqua potu
 utrumque compensa , ut famen superes imminen-
 tem. Vidisti impudicis alienum decorem oculis ?
 feminam jam omnino non videas , majore tactus
 cautione post vulnera.

Sed morem imponendi parvas poeni-
 tentias vult Appendix confirmari per
 Chrysothomum hom. 43. in Matth.
 Verum Pseudo est ille Chrysothomus :
 desumpta quippe est ista homilia ex ope-
 re imperfecto cujus auctor eruditorum
 consensu non fuit Chrysothomus : imo
 tot erroribus scatet (quos tamen nonnul-
 li volunt ab hæreticis illi inspersos) ut
 jam olim à Paulo IV. catalogo scripto-
 rum suspectæ fidei , ut refert Sixtus Se-
 nensis , fuerit annumeratum. Vetustus
 tamen ejus est auctor , & si ex hom. 49.
 recipienda sit conjectura , Theodosii ac
 per

per hoc & Chrysoſthomi temporibus vicinus: tunc verò jam ab Auguſtino audivimus, illorum temporum graviffimo teſte, gravia & mortalia peccata, quæ Eccleſiæ clavibus opus eſt dimitti, niſi per vehementiffimam moleſtiam humiliationis cordis, & contritionis ſpiritus, & tribulationis pœnitentiæ, non relaxari. Tunc, uti conteſtatur Hieronymus, ejuſmodi peccata nitro & herbâ Borith, hoc eſt minoribus operibus dilui non poterant, ſed majoribus egebant tormentis: propter quòd lapſum verus Chryſoſthomus vult largas effundere lacrymas, ingemiſcere, pauperibus miſericorditer de ſuis afferre. Hoc ille auctor, ſi ſanum ſapuit, non reprehendit, ſed eos redarguere cenſendus eſt, quos hac in parte indiſcretè rigidos neceſſarium & pœnitentium imbecillitati congruum modum videbat excedere; confirmare verò minutas illas, de quibus nunc eſt quæſtio, pœnitentias, dici non poteſt, cum modica illius temporis ſatisfactio, ad noſtrum relata, foret maxima.

§. VIII.

Qua olim vocabatur pœnitentia parva, jam vocaretur maxima: ista enim sonant comparative ad morem assuetum aut ab aliis practicum.

ITaque ut nunc ejus verba recipiam, dicit: *Si fascem super humeros adolescentis, quam non potest bajulare, posueris; necesse habet, ut aut fascem rejiciat aut sub pondere confringatur: sic & homini cui grave pondus pœnitentiae ponis, necesse est ut aut pœnitentiam tuam rejiciat, aut suscipiens, dum sufferre non potest scandalizatus amplius peccet.*

Procul dubio pœnitentium vires metiendæ sunt, illisque quantum spiritus & prudentia suggerit, pœnitentiæ onus attemperandum, non enim *commissura panni rudis in vestimentum vetus immittenda est*, neque ab imperfectis exigendum, cui persolvendo vix perfecti sufficiunt. Zelum proinde Dei necesse est habeat Confessorius, sed secundum scientiam: zelum Dei, inquam, ut quem habet pœnitentem, liberare cupiat & salvare; sed secundum scientiam, ut noverit quid ei injungi conducatur, quantum ejus imbecillitati expediat condescendere: nam revera, ut

R

notat

*Serm. 3. de
S. Andrea.*

notat Bernardus, indiscreta religio magis obesse solet, quàm prodesse.

Sed aliud est, cum id pœnitentium postulat infirmitas, aliquid rigori detraxere, & aliud debitæ satisfactionis modum tantùm non tollere. Utrumque considerat prudens zelus: novit compati, sed & studet voluntariâ præteritorum peccatorum vindictâ & castigatione per pœnitentes divinæ justitiæ, sicut id ipsa exigat, satisfieri: maximè verò cavet, ut non, quos servare cupit, & à peccatis liberare, nimiâ remissione majorem ipsis peccandi fomitem subministret. Propter quod non sic ipsis indulget aut pœnitentias relaxat, ut hinc parvi reputent, & per hoc aut commissam minus defleant, aut committendam minus sollicitè fugiant, mortalis delicti offensam. Quos item conspicit interiori adhuc animi morbo ægros, non obsequiis decipientibus fallit, ut necessaria ipsis, licet id optent aut flagitent, substrahat remedia, piè subinde non parcat medicus; nec audit vociferantem, clamantem, imo nonnihil & indignantem, ut eum post recipiat, cum sanatus fuerit, pro medela gratias agentem.

§. IX.

Quomodo intelligendum, quòd melius sit excedere in misericordia, quàm in rigore.

QUOD itaque Auctor subjungit: *deinde etsi erramus modicam pænitentiam imponentes: nonne melius est propter misericordiam rationem dare, quàm propter crudelitatem?* Modicam pænitentiam intelligo, quâ severior illius temporis rigor non nihil remitteretur, & illi vehementissimæ molestiæ humiliationis cordis, contritionis spiritûs, & tribulationis pænitiæ, sine qua tunc mortalia peccata non relaxari solita ex Augustino cognovimus, aliquid detraheretur; cujusmodi modica pænitentia hodie grandis foret, & maxima, ut proinde levissimæ illæ de quibus nunc agitur, pænitiæ, his ejus verbis censeari nequeant confirmari.

Insuper melius est propter misericordiam rationem dare, quàm propter crudelitatem, nempè nisi illa quæ dicitur misericordia plus sæviat quàm crudelitas: ut enim segnes natos facit indulgentia matrum, ita tepidus fit pænitens, cui nimium parcitur, & plurimi à peccandi consuetudine sese vel conservassent, vel

emendassent, nisi illâ, quam dicunt, benignâ misericordiâ, eis semper fuisset indultum. Confessariis Patris nomen à pœnitente tribuitur; propter quod ut Patres sese ei exhibeant; sed noverint dictum: *Qui parcit virga odit filium suum, qui autem diligit illum instanter erudit.* Certè plus arguitur medici misericordia dum vulnera, quæ manu parcente contractat, non curat, sed exaggerat, quàm ejus immitis severitas, quæ dum non parcit, sanat.

Subjungit denique: *Vbi enim Paterfamilias largus est, dispensator non debet esse tenax: si Deus benignus est, ut quid Sacerdos ejus austerus? Vis apparere sanctus? circa vitam tuam esto austerus, circa alienam benignus.* Paterfamilias largus est, quia non solum peccata donat, & debitam illis æternam pœnam per mortem filii sui misericorditer remittit, sed & temporali, quæ ejus exigente justitiâ persolvi debet, pœnâ nondum completâ pœnitentem in gratiam suscipit: permittit quoque non omnem rigorem à Confessario erga pœnitentem servari; ac per hoc dispensator non debet esse tenax, ut hujus infirmitati nihil velit condescendere; sic tamen Deus benignus est, ut simul sit justus, & sicut ex ejus
miseri-

miseriordia est quòd hìc possit nonnihil pæniten-
ti condescendi, ita justitia exigit
ut non ex toto pæna relaxetur. Propter
quod immisericors non est Sacerdotis au-
steritas, dum utrumque attendit; mise-
ricordiam, ut pænitentium imbecillitati
noverit compati; justitiam, ut præteri-
tas offensas ab ipsis voluntariâ satagat ca-
stigatione puniri, præsertim quantum &
cavendi relapsus exigit cautio, & ratio
sanandæ eorum infirmitatis.

Hæc duo justitia & misericordia, om-
nibus quidem Rectoribus, speciatim ta-
men necessariæ sunt Confessariis: *Quia Comm. in 1.
primum sine secundo, ait S. Thomas, est seve- epist. ad
ritas, secundum sine primo est remissio. Et an- Tim. cap. 6.
te ipsum Gregorius: Disciplina, inquit, Lect. 2.
vel misericordia multum destituitur, si una sine L. 20. mor.
altera teneatur: sed circa subditos suos, inesse cap. 6.
Rectoribus debet, & justè consolans misericor-
diâ, & piè sevens disciplinâ. Hinc est quòd
semivivi illius vulneribus, qui à Samaritano in
stabulum ductus est, & vinum adhibetur, &
oleum: ut per vinum mordeantur vulnera, per
oleum soveantur: quatenus unusquisque qui sa-
nandis vulneribus præest, in vino morsum distri-
ctionis adhibeat, in oleo mollitiem pietatis; per
vinum mudentur putrida, per oleum sanan-
da soveantur: miscenda est ergo lenitas cum se-*

262   C O N V E R S I O
veritate , faciendumquè quoddam ex utraque
temperamentum : ut neque multâ asperitate ex-
ulcerentur subditi , neque nimia benignitate
solvantur.

Ad majorem Dei gloriam.

INDEX